

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0100.3/ 4394

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
รับที่ 2620
วันที่ 5 พ.ค. 2548

สำนักงานรัฐมนตรี

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอักษะรังค์ กทม 10200

๒๙ เมษายน 2548

2/212
3 พ.ค. 48
11.30 น.

เรื่อง สรุปสถานการณ์ความแห้งแล้งในพื้นที่จังหวัดลพบุรีและจังหวัดสระบุรี

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

10 พ.ค. 2548

จัดเข้าวาระ

ตามที่ นายกรัฐมนตรี ได้มอบหมายให้กระผม นายสมชาย สุนทรวัฒน์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย กำกับติดตามการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้งในพื้นที่จังหวัดลพบุรี และจังหวัดสระบุรี นั้น

กระผมขอเรียนสรุปปัญหาและการดำเนินการแก้ไขปัญหาความแห้งแล้ง ดังนี้

จังหวัดลพบุรี

สถานการณ์ภัยแล้งในจังหวัดลพบุรี

1. จังหวัดลพบุรีประสบภาวะภัยแล้งตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2547 ถึง ปัจจุบัน โดยได้ประกาศพื้นที่ภัยพิบัติครั้งแรกที่ อ.บ้านหมี่ เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2547 ปัจจุบันประกาศภัยพิบัติแล้วรวม 10 อำเภอ ยกเว้นอำเภอท่าหลวง

2. พื้นที่ประสบภัยแล้งรวม 11 อำเภอ 90 ตำบล 584 หมู่บ้าน

ราษฎรได้รับความเดือดร้อน 41,559 ครัวเรือน 117,990 คน

3. พื้นที่การเกษตรเสียหายรวม 391,039.75 ไร่ คิดเป็น 14.40 % ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด แยกเป็น

- พื้นที่นา 167,456.25 ไร่ (15.22 %ของพื้นที่นา)
- พื้นที่ไร่ 209,572.50 ไร่ (13.81 % ของพื้นที่ไร่)
- พื้นที่สวน 14,011.00 ไร่ (0.10 % ของพื้นที่สวน)

รวมมูลค่าความเสียหาย 145,756,666 บาท

4. พื้นที่ที่คาดว่าจะเสียหายรวม 54,938 ไร่

แผนการป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำภัยแล้ง

ขั้นตอนการเตรียมการก่อนเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง

1. ระดมสรรพกำลังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และ เตรียมความพร้อมทั้งกำลังคน วัสดุอุปกรณ์ รถยนต์บรรทุกน้ำและเครื่องสูบน้ำ
2. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งหน่วยทหารแบ่งพื้นที่รับผิดชอบเพื่อมิให้การช่วยเหลือเกิดการซ้ำซ้อน
3. ดำรวจปริมาณน้ำตามแหล่งน้ำธรรมชาติสำรองไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง
4. ดำรวจความต้องการในการเป่าล้างบ่อบาดาลของอำเภอและส่วนท้องถิ่น
5. แจ้งเตือนประชาชนงดการใช้น้ำปิ้งครั้งที่ 2

ขั้นตอนการปฏิบัติขณะเกิดสถานการณ์ภัยแล้ง

1. จัดตั้งศูนย์อำนวยการเฉพาะกิจป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำภัยแล้ง
2. จัดประชุมเพื่อบูรณาการข้อมูล และ ติดตามสถานการณ์ภัยแล้งทุกวันพฤหัสบดี เวลา 08.30 น.
3. แจ้งอำเภอสรุปข้อมูลความเสียหาย และ การให้ความช่วยเหลือเบื้องต้นส่ง จังหวัดทุกสัปดาห์

ขั้นตอนการปฏิบัติเมื่อเกิดสถานการณ์ภัยแล้งแล้ว (หลังเกิดเหตุ)

- จัดประชุมคณะกรรมการ กชภ.อ. กชภ.จ. เพื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือเกษตรกร ที่ได้รับความเดือดร้อน ทุกด้าน ทั้งด้านพืช ด้านปศุสัตว์ และ ด้านน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค

การให้ความช่วยเหลือ

จังหวัดได้ดำเนินการให้ความช่วยเหลือแก่ราษฎรที่ประสบปัญหาน้ำภัยแล้งโดยแยกเป็นด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านน้ำเพื่อการเกษตร

1. ติดตั้งเครื่องสูบน้ำจำนวน 33 เครื่อง ทำการสูบน้ำเพื่อช่วยเหลือพื้นที่เกษตรกรที่ปลูกข้าวได้ จำนวน 117,300 ไร่ คิดเป็น 12.60% ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด (778,777 ไร่)
2. หน่วยปฏิบัติการฝนหลวง ซึ่งตั้งฐานปฏิบัติการย่อยที่ทองบึง 2 เมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2548 และ ขึ้นบินปฏิบัติการตั้งแต่วันที่ 25 มีนาคม 2548 เป็นต้นมา ปริมาณน้ำฝนโดยรวมวัดได้ 666.95 มม.
3. ได้มีการบริหารจัดการน้ำในเขตพื้นที่ชลประทาน 537,000 ไร่ ให้มีน้ำอุปโภคอย่างเพียงพอ

ด้านน้ำเพื่อการบริโภคอุปโภค

1. แจกจ่ายน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคแล้ว รวม 10 อำเภอ (ยกเว้น อำเภอท่าหลวง) ใช้รถบรรทุกน้ำจำนวน 63 คัน แยกเป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัด 5 คัน , เทศบาล 13 คัน , ทหาร 17 คัน อำเภอ/อบต. 17 คัน ปก. 3 คัน ทรัพยากรน้ำ 4 คัน แขวง ฯ 4 คัน ปริมาณน้ำรวมทั้งสิ้น 21,647,600 ลิตร
2. เป่าล้างบ่อบาดาล จำนวน 77 บ่อ (โดยศูนย์ ปก.เขต 2 สุพรรณบุรี)

ด้านการใช้จ่ายงบประมาณ

1. เงินอุดหนุนราชการฉุกเฉินฯ (ในอำนาจ ผวจ.) จำนวน 26,902,712.25 บาท
2. เงินอุดหนุนราชการฉุกเฉินฯ (ในอำนาจ นอ.) จำนวน 15,709,642.71 บาท
(ทุกอำเภอ ยกเว้น สระโบสถ์ , ท่าหลวง , ท่าช้าง)
3. งบฉุกเฉินท้องถิ่น จำนวน 157,700.00 บาท
4. งบอื่น ๆ (อบต.อุดหนุนค่าน้ำมันรถน้ำอำเภอ) จำนวน 155,404.00 บาท
5. ขอรับการสนับสนุนจากส่วนกลาง จำนวน 59,122,847.25 บาท

การแก้ไขปัญหาหายนะยาว

1. ปรับเปลี่ยน ส่งเสริมอาชีพที่เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ เช่น การเกษตรที่ใช้
น้ำน้อย แต่ได้รับผลตอบแทนที่สูงกว่า
2. บูรณาการแผนพัฒนาลุ่มน้ำ
ลุ่มน้ำเจ้าพระยา
 - จัดให้มีการขยายพื้นที่รับน้ำชลประทานบริเวณลุ่มน้ำเจ้าพระยาโดยการ
สำรวจ และ ออกแบบจัดหาน้ำให้พื้นที่บริเวณฝั่งตะวันออกของคลองชัยนาท-ป่าสัก ซึ่งประกอบด้วย
พื้นที่บางส่วนของ อำเภอบ้านหมี่ อำเภอเมืองลพบุรี และ อำเภอโคกสำโรง จำนวน 100,000 ไร่
 - ลุ่มแม่น้ำป่าสัก
 - ขยายพื้นที่รับน้ำชลประทานบริเวณลุ่มน้ำป่าสักโดยจัดทำโครงการสูบน้ำ
จากอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ไปช่วยเหลือพื้นที่ในเขต อำเภอพัฒนานิคม อำเภอหนองม่วง
อำเภอสระโบสถ์ และ อำเภอโคกสำโรง
 - ก่อสร้างท่อส่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ไปช่วยเหลือการอุปโภค
บริโภค เลี้ยงสัตว์ และ ที่การเกษตรในเขตอำเภอโคกสำโรง อำเภอ.สระโบสถ์ และ อำเภอโคกเจริญ จำนวน
30,000 ไร่
3. ขุดลอกคลองธรรมชาติและขุดสระเก็บน้ำในพื้นที่ตำบลคลองเกตุ อำเภอโคกสำโรง
โดยได้รับงบประมาณสนับสนุนจาก กปร.
4. โครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน 5 โครงการ เก็บกักน้ำได้ 19.75 ล้าน
ลูกบาศก์เมตร ที่ชลประทาน 25,400 ไร่ (แผนปี 2548-2553)

5. โครงการจัดหาแหล่งน้ำเพื่อชุมชน/ชนบท จำนวน 51 โครงการเก็บกักน้ำได้ 3.5 ล้านลูกบาศก์เมตร (แผนปี 2548-2553)

6. จัดหาและเพิ่มประสิทธิภาพแหล่งน้ำได้ดิน ได้แก่ ขุดเจาะบ่อบาดาล 57 แห่ง เป่าล้างบ่อบาดาล ซ่อมเครื่องสูบน้ำ 164 แห่ง ติดตั้งจุดจ่ายน้ำ 20 แห่ง

7. ขุดสระน้ำในนาข้าวขนาดความจุ 1,260 ลบ.ม. จำนวน 800 สระ

จังหวัดสระบุรี

พื้นที่ประสบภัย

1. พื้นที่ประสบภัยแล้ง 13 อำเภอ 65 ตำบล 345 หมู่บ้าน 6,517 ครัวเรือน 12,807 คน
2. พื้นที่ทำการเกษตรที่เสียหายแล้ว แยกเป็น นาข้าว 40,407 ไร่ พืชไร่ 78,625 ไร่ พืชสวน 1,143 ไร่ ก.ช.ภ.จ. อนุมัติเงินทดรองราชการช่วยเหลือผู้ประสบภัย แล้ว นาข้าว 37,427 ไร่ พืชไร่ 56,661 ไร่ พืชสวน 808 ไร่ จำนวนเงิน 25,765,696.50 บาท งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 100,000 บาท และส่วนราชการอื่น ๆ 3,000 บาท
3. พื้นที่ที่คาดว่าจะได้รับความเสียหาย มีดังนี้ นาข้าว 2,980 ไร่ พืชไร่ 21,974 ไร่ พืชสวน 335 ไร่ มูลค่าประมาณ 7,307,650 บาท

การให้ความช่วยเหลือ

1. ระดับจังหวัดและอำเภอ ทุกอำเภอ ดำเนินการตั้งศูนย์เฉพาะกิจป้องกันและแก้ไขปัญหายภัยจากความแห้งแล้ง แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำ ทั้งระดับจังหวัดและระดับอำเภอ สำหรับอำเภอ ดำเนินการดังนี้

1.1 ตั้งศูนย์แจกจ่ายน้ำประจำหมู่บ้าน รวม 317 ศูนย์

1.2 ดำเนินกิจกรรมสำรวจ ซ่อมแซมภาชนะเก็บกักน้ำ จำนวน 2,611 แห่ง

2. รวมการแจกจ่ายน้ำอุปโภค บริโภค รวมจำนวน 2,479,000 ลิตร โดยศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เขต 5 นครราชสีมา จำนวน 1 คัน แจกจ่ายน้ำอุปโภค บริโภค ตำบลลำพญากลาง อำเภอมวกเหล็ก จำนวน 1,200,000 ลิตร และตำบลท่ามะปราง อำเภอแก่งคอย จำนวน 360,000 ลิตร ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2548 เป็นต้นมา รวมจำนวน 1,560,000 ลิตร อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแจกจ่าย จำนวน 919,000 ลิตร (รถบรรทุกน้ำส่งกลับศูนย์ ปภ.เขต 5 เมื่อวันที่ 25 มีนาคม 2548)

3. องค์การบริหารส่วนจังหวัดสระบุรี สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ จำนวน 15 เครื่อง

4. สำนักงานโครงการชลประทานสระบุรี สนับสนุนเครื่องสูบน้ำ จำนวน 8 เครื่อง

5. สำนักงานเกษตรจังหวัดสระบุรี ดำเนินการรณรงค์ ส่งเสริมการปลูกพืชใช้น้ำน้อยแทนการปลูกข้าวนาปรังและแจ้งหน่วยปฏิบัติการฝนหลวงบินดำเนินการจัดทำฝนหลวงช่วยเหลือในพื้นที่ที่ประสบภัย

สถานการณ์น้ำปัจจุบันและอัตราเครื่องจักรที่ใช้ในการแก้ปัญหาภัยแล้ง

สถานการณ์น้ำในเขื่อนป่าสัก (วันที่ 25 เมษายน 2548)

- ปริมาณเก็บกักน้ำในเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ จำนวน 258.51 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็น 32.93 % ปริมาณการระบายน้ำ 2.56 ล้าน ลบ.ม. ต่อวัน หรือ 29.58 ลบ.ม./วินาที สามารถระบายจนถึงประมาณเก็บกักน้ำก็จะเหลือต่ำสุดที่ 200 ล้าน ลบ.ม. เขื่อนป่าสักฯ จะหยุดการระบายน้ำ เพื่อเป็นการรักษาสภาพเขื่อนไว้ต่อไป

สภาพแหล่งน้ำธรรมชาติและสระน้ำ

- ห้วยหนอง คู คลองธรรมชาติ ส่วนมากปริมาณน้ำเหลือน้อยบางแห่งหมดแล้ว
- สระน้ำที่ราษฎรขุดเองและทางหน่วยงานราชการขุดให้ ปริมาณน้ำเหลือน้อยบางสระแห้งหมดแล้ว
- บ่อน้ำบาดาลประจำหมู่บ้าน บางแห่งปริมาณน้ำน้อยไม่เพียงพอต่อการผลิตน้ำประปา
- ช่วงระหว่างวันที่ 15-25 เมษายน 2548 มีปริมาณฝนตกเล็กน้อยในเขตจังหวัด

อัตราเครื่องจักรกล อุปกรณ์ สำหรับช่วยเหลือภัยแล้งของส่วนราชการ

- รถบรรทุกน้ำ ขนาด 6,000 ลิตร จำนวน 70 คัน
- รถบรรทุกน้ำ ขนาด 10,000 ลิตร จำนวน 19 คัน
- เครื่องสูบน้ำ ขนาด 8 นิ้ว จำนวน 43 เครื่อง
- เครื่องสูบน้ำ ขนาด 12 นิ้ว จำนวน 5 เครื่อง
- เครื่องสูบน้ำ แบบหาลบหนาม จำนวน 19 เครื่อง
- ศูนย์ทรัพยากรน้ำบาดาลภาค 2 สระบุรี เป่าล้างบ่อน้ำบาดาล แล้ว 73 บ่อจากแผน 110 บ่อ ซ่อมเครื่องสูบน้ำแบบบ่อลึก จำนวน 40 บ่อ แผน 59 บ่อ ซุดบ่อน้ำบาดาล 3 บ่อ แผน 48 บ่อ

ปัญหาอุปสรรค

- ราษฎรในเขตพื้นที่จังหวัดสระบุรี ส่วนมากไม่ได้รับความเดือดร้อนรุนแรงด้านน้ำบริโภค แต่มีผลกระทบเนื่องจากพื้นที่ทำนาปรังขาดน้ำเพราะการสูบน้ำของโครงการชลประทานสระบุรี เว้นระยะการสูบน้ำจากแม่น้ำป่าสักเนื่องจากเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ระบายน้ำในปริมาณต่ำ เพราะน้ำต้นทุนในเขื่อนมีน้อย
- เนื่องจากสถานการณ์ภัยแล้งในช่วงเดือนตุลาคม ถึง มีนาคม 2548 มีระยะเวลายาวนานจึงมีการขยายเวลาในการให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัยด้านการเกษตรที่ได้รับความเสียหาย ประกอบกับการสำรวจพื้นที่และรวบรวมข้อมูลความเสียหายจากพื้นที่ล่าช้า เพราะพื้นที่การเกษตร(พืชไร่) เสียหายขยายวงกว้าง ทำให้ระยะเวลาการให้ความช่วยเหลือ ต้องขยายเวลาตามระเบียบกระทรวงการคลังฯ

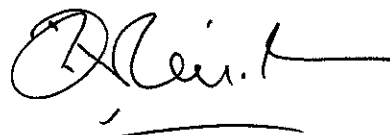
การแก้ไขปัญหาภัยแล้งระยะยาวของจังหวัดสระบุรี

- โครงการชลประทานสระบุรี ร่วมวางแผนการเพาะปลูกพืชฤดูแล้งกับเกษตรจังหวัด เกษตรอำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้เกษตรกรเพาะปลูกพืชตามสภาพน้ำที่ได้รับจัดสรรในแต่ละเดือนรวมทั้งกำหนดพื้นที่เพาะปลูกร่วมกัน
- ประชาสัมพันธ์จังหวัดกับหน่วยงานทางราชการที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกษตรกรทราบถึงสถานการณ์น้ำ
- ปรับปรุงระบบชลประทานเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำ ระหว่าง ปี พ.ศ.2549-2552 เพื่อเป็นการจัดหาแหล่งน้ำเพิ่มเติมและปรับปรุงระบบแพร่กระจายน้ำที่มีอยู่ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เป็นการบรรเทาการขาดแคลนน้ำในพื้นที่เขตจังหวัดสระบุรี ดังนี้
 - ทำการก่อสร้างโครงการชลประทานขนาดกลาง จำนวน 3 โครงการ
 - จัดหาแหล่งน้ำเพื่อชุมชน /และชนบท จำนวน 29 โครงการ
 - ปรับปรุงระบบชลประทาน จำนวน 44 โครงการ

กระผมได้ประสานงานและให้ข้อเสนอแนะกับจังหวัด เพื่อแก้ไขและบรรเทาปัญหาความแห้งแล้งทั้ง 2 จังหวัด ดังนี้

1. บริหารจัดการน้ำต้นทุนในพื้นที่ให้เพียงพอ เช่น ขุดลอกหนองน้ำธรรมชาติ ขุดสระน้ำให้ราษฎรเพิ่มมากขึ้น ก่อสร้างคลองส่งน้ำให้พอเพียงกับความต้องการของราษฎร
2. ขุดเจาะบ่อนบาดาลเพิ่มขึ้น
3. จัดทำแผนการแก้ไขปัญหาภัยแล้งไว้ล่วงหน้า โดยกำหนดเป็นระยะเร่งด่วน ระยะกลาง และแผนงานระยะยาวต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

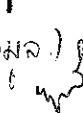

(นายสมชาย สุนทรวัฒน์)

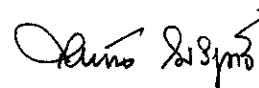
รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย

สำนักงานรัฐมนตรี

โทร./โทรสาร 0-2226-0192

กมป ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรี
เมื่อวันที่ 10 พ.ค. 2548 ลงมติว่า
ทราบ (เพื่อเป็นข้อมูล)

จัดอยู่ในประเภทเรื่อง ฯ ที่เสนอคณะรัฐมนตรีได้โดยตรง

(นางสาวลิขพันธ์ วานวิสุทธ์)

ผู้อำนวยการสำนักบริหารการประชุมคณะรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี